

השינויים העיקריים במסגרת תיקון 11 לחוק החינוך המיוחד

מהי ועדת איפיון וזכאות

- ועדת זכאות ואפיון היא ועדה מתוקף חוק, הקובעת את זכאותו של תלמיד עם מוגבלות לשירותי חינוך מיוחדים, את רמת התפקוד שלו ואת היקף סל השירותים למשך שלוש שנים או עד למעבר מגן לכיתה א', או עד לקיומה של ועדה חדשה בפרק זמן הקצר מ- 3 שנים.

עקרונות מרכזיים

- מתן עדיפות לשיבוץ בחינוך הרגיל
- בחירת ההורים את סוג המסגרת עבור ילדם
- סל משאבים אישי מכוון תלמיד
- חינוך מיוחד אינו מקום אלא שירות
- ראייה הוליסטית על הילד הוריו ומשפחתו

השינויים

- בחירת ההורים את סוג המסגרת : בית ספר מיוחד לחינוך, כיתה מיוחדת לחינוך בביה"ס רגיל, שילוב בכיתה רגילה בביה"ס רגיל.
- תקציב גמיש בשילוב- מוגדר סל משאבים וניתן לנייד משאבים שונים במסגרת שיקול דעת ברמת מוסד החינוך יחד עם ההורים.-הקול של ההורים נחשב
- רמות תפקוד- לראשונה מגדירים במסגרת החקיקה לא רק סוגי מוגבלות אלא גם רמת התפקוד.

תוספת לחוק

- **תוספת ראשונה** – הגדרה בחוק את הגורמים המאבחנים את סוגי המוגבלות.
- **תוספת שניה**- לראשונה מגדירים במסגרת החקיקה לא רק סוגי מוגבלות אלא גם רמת התפקוד..
- **תוספת שניה שני חלקים :**
 - במוסדות וכיתות בחינוך המיוחד
 - בשילוב בחינוך הרגיל
 - מטריציה של מוגבלות ורמת תפקוד שקובעת את סוג המענה והיקף סל המשאבים.

החלפת המונחים - מדברים בשפה אחידה

תיקון 11 לחוק החינוך מינוך מיוחד , 2018	חוק החינוך המיוחד 1988
עם צרכים מיוחדים	בעל צרכים מיוחדים
תלמיד	ילד
מוגבלות	לקות
זכאות ואפיון	השמה
שירותי חינוך מיוחד	חינוך מיוחד
מוסד שניתנים בו שירותי חינוך מיוחד	מוסד שניתן בו חינוך מיוחד
השגה	ערר
צוות רב מקצועי לקביעת זכאות	וועדת שילוב
וועדות זכאות ואפיון	וועדות השמה

צוות רב מקצועי לקביעת זכאות- בעבר נקרא ועדת שילוב

- צוות רב מקצועי פועל על פי חוק במוסד בו לומד התלמיד (בבתי הספר – ביה"ס שבו התלמיד לומד, בגני ילדים – במתי"א), לבחינת זכאות התלמיד לשירותי חינוך מיוחדים.
- תוקף הזכאות לשלוש שנים במוסד החינוך הנוכחי, אלא אם השתנו הדברים.

תפקיד הצוות הרב מקצועי

- לבחון את זכאותם של תלמידי המוסד לזכאות לשירותי חינוך מיוחדים מהסל של המוסד (סל שילוב)
- במידה והילד קיבל זכאות- תפקיד הצוות:
- לדון בהרכב סל השירותים של התלמיד שקיבל זכאות לשירותי חינוך מיוחדים במעמד וועדות זכאות ואפיון, ויממש את זכאותו במוסד לחינוך רגיל.

הרכב הצוות הרב מקצועי

- מנהל מוסד החינוך הרגיל- יושב הראש, ובמוסד חינוך שהוא גן ילדים – נציג המתי"א יושב הראש.
- מחנך/ת הכיתה או מנהל/ת הגן של התלמיד
- פסיכולוג חינוכי או יועץ חינוכי
- עובד הוראה מתחום החינוך המיוחד או נציג המתי"א המומחה למוגבלות של התלמיד המשולב.
- לעניין קביעת הרכב סל השירותים וקביעת התוכנית החינוכית היחידנית – גם הורי התלמיד, שלהם יהיה קול אחד.

זימון התלמיד לדיוני הצוות הרב מקצועי, ובכלל זה אופן הזימון, ייקבע בשיתוף עם הורי התלמיד.

הגורמים שבאפשרותם להפנות בקשה לדיון בוועדת זכאות ואפיון

- התלמיד ו/או הוריו
- מוסד חינוך מוכר
- נציג רשות החינוך המקומית
- ארגון ציבורי
- גורם ששר החינוך, שר העבודה והרווחה או שר הבריאות הסמיך לכך

סמכויות הועדה

- **א.** לקבוע את זכאותו של התלמיד לקבל שירותי חינוך מיוחדים במסגרת החינוכית בשל מוגבלות אחת או יותר מהמוגבלויות המפורטות בתוספת הראשונה לחוק, המשפיעה על תפקודו.
- **ב.** לקבוע את רמת התפקוד ואת רמת התמיכה הנדרשת לתלמיד.
- **ג.** לקבוע את היקף סל השירותים של תלמיד הלומד בחינוך הרגיל ונמצא זכאי לשירותי חינוך מיוחדים בהתאם לרמת התפקוד שנקבעה לו, לאפיון המוגבלות ולרמת הצרכים שלו.
- **ד.** לקבוע את סוג המסגרת החינוכית לתלמיד שעולה בגינו חשש ממשי שהשמתו במסגרת חינוכית עפ"י בחירת הוריו תביא לפגיעה ממשית בשלומם או בשלום אחרים. החלטה זו טעונה אישור של מנהל/ת אגף חינוך מיוחד או סגניתה/ו.

המניין החוקי לקיום הוועדה

• המניין החוקי לדיוני ועדת זכאות
ואפיון ולהחלטותיה הוא ארבעה
חברים ובהם :

יושב ראש הוועדה,

נציג רשות החינוך המקומית,

הפסיכולוג החינוכי

והמפקח לחינוך מיוחד או נציגו.

אוכלוסיית היעד

- **תלמיד עם מוגבלות בשכיחות גבוהה** (לקות למידה, הפרעת קשב וריכוז, הפרעות התנהגות ורגשיות, עיכוב התפתחותי/ שפתי, משכל גבולי), הלומד במסגרת חינוך רגיל והתבצע תהליך התערבות והוריו מבקשים שעניינו יופנה לדיון בוועדת זכאות ואפיון לבחינת זכאות לשירותי חינוך מיוחדים בסוג המסגרת שיבחרו.
- **תלמיד עם מוגבלות בשכיחות נמוכה** (מוגבלות על רצף האוטיזם, עיוורון/ מוגבלות בראיה, חירשות/ מוגבלות בשמיעה, חשד למוגבלות שכלית התפתחותית, מוגבלות שכלית התפתחותית, מוגבלות פיזית, הפרעות נפשיות, מחלות ותסמונות נדירות) והוריו מבקשים שעניינו יופנה לדיון בוועדות זכאות ואפיון לבחינת זכאות לשירותי חינוך מיוחדים בסוג המסגרת שיבחרו.
- **תלמיד הלומד בכיתה/מוסד חינוך מיוחד והוריו או הצוות החינוכי מעוניינים לבחון את זכאותו לשירותי חינוך מיוחד בחינוך הרגיל.**

ועדת זכאות ואפיון-נוהל הוועדה

- יושב ראש ועדת זכאות ואפיון יזמן את הועדה
- מוזמנים : הורי התלמיד, התלמיד, איש צוות מהמוסד החינוך שבו לומד התלמיד (שהוא איש הצוות הרב מקצועי במוסד).
- הוועדה נדרשת להזמין אנשי מקצוע מתחומים שונים, לפי הצורך, להשתתף בדיוני הוועדה, ובהם רופא מומחה או עובד סוציאלי, מומחה תחום המוגבלות.
- ההורים זכאים להביא עימם משתתפים נוספים.

המסמכים המוצגים בפני הוועדה

- תיעוד מפורט של ההתערבויות שנעשו במסגרת החינוכית
- שאלון הפניה לוועדת זכאות ואפיון
- שאלון הורים
- שאלון תלמיד
- מסמך קביל על אבחנת המוגבלות
- בדיקת שמיעה וראייה עדכנית
- חוות דעת מקצועית ומסמכים נוספים, שההורים מעוניינים שהוועדה תתייחס אליהם.

שלבי העבודה של ועדות זכאות ואפיון

- במהלך הדיון יעריכו לעצמם, חברי הוועדה, את רמת התמיכה הנדרשת לתלמיד בשגרת לימודיו במגוון התחומים.
- ההורים, הצוות החינוכי והמוזמנים הנוספים עוזבים את הוועדה
- מתקיים דיון לקביעת התפקוד של התלמיד וזכאות בעזרת שאלון ראמ"ה.
- החלטה על רמת תפקוד וזכאות.
- הודעה להורים על החלטות הוועדה.

המשך מהלך הדיון בוועדת זכאות ואפיון

- סיכום הדיון וההחלטה, על זכאות או אי זכאות לקבלת שירותי חינוך מיוחדים, תתקבל על ידי חברי הוועדה בלבד ללא נוכחות ההורים, תוך התחשבות בבקשת ההורים.
- החלטת ועדת הזכאות והאפיון תתקבל ברוב קולות של חבריה המשתתפים בדיון. היו הקולות שקולים, יהיה ליושב ראש הוועדה קול נוסף.
- תלמידים שנקבעה זכאותם לשירותי חינוך מיוחדים, סל השירותים יהיה ע"פ התוספת השנייה לתיקון החוק- מענה פרטני או קבוצתי מסל בית הספר או מהסל האישי.
- תלמיד עם זכאות לשירותי חינוך מיוחדים יהיה זכאי להסעות וליווי בהתאם לסוג המוגבלות ולרמת התפקוד שתקבע ע"י הוועדה ובהתאם לנוהלי ההסעות בחינוך המיוחד.
- ניתן להביא את עניינו של תלמיד, שקיבל זכאות לשירותי חינוך מיוחדים, לדיון חוזר בוועדות זכאות ואפעם אחת בטרם חלפה שנה, פיון או באישור מנהלת המחוז פעמיים בשנה.

המשך:

- על ההורים להודיע על סוג המסגרת הנבחרת תוך 14 יום.

- הצגת עמדת ההורים במקרה של תלמיד שהוועדה החליטה

על סוג ההשמה בשל קיום חשש ממשי לפגיעה בשלומו

ובשלומם של אחרים תוך 14 ימים.

- לא הודיעו ההורים על בחירתם- רשאית הוועדה להחליט על

המסגרת המתאימה לתלמיד.

בחירת ההורים

- הורי התלמיד יבחרו את סוג המסגרת החינוכית שבה ילמד ילדם מבין האפשרויות:
 - גן/ כיתה לחינוך רגיל
 - כיתת חינוך מיוחד בבית ספר רגיל
 - גן/ בית ספר מיוחד לחינוך
- ויודיעו על בחירתם לוועדת זכאות ואפיון בתוך 14 ימים מיום שנודע להם על קביעת הוועדה.

לאחר הדיון בוועדת הזכאות והאפיון

- העברת הפרוטוקול להורים (לאחר חתימת כל חברי הוועדה)
- ניהול וועדות המשך, קבלת מסמכים ומעקב.
- לאחר קבלת הזכאות יבחרו ההורים את סוג המסגרת בה ילמד ילדם מבין האפשרויות, ויודיעו על בחירתם לוועדת הזכאות והאפיון באמצעות טופס לרישום סוג מסגרת חינוכית, בתוך 14 ימים מיום שנודע להם החלטת הוועדה. את הטופס ניתן להעביר באמצעות מנהל המוסד או בפקס/ מייל למזכירות הוועדה ברשות המקומית.
- ההנחיה לא תחול על תלמיד שוועדת הזכאות ואפיון קבעה שהוא זכאי למענה פרטני או קבוצתי כמשמעותו בתוספת השנייה לחוק, כאמור ילמד התלמיד בכיתה רגילה במוסד חינוך רגיל.
- במקרים בהם לא הודיעו ההורים על בחירתם בתוך התקופה האמורה, רשאית הוועדה להחליט על מסגרת חינוכית המתאימה לתלמיד. **הוועדה תעניק זכות קדימה לשילוב התלמיד במוסד לחינוך רגיל.**

סל השירותים

- סל השירותים שיינתן לתלמיד עם צרכים מיוחדים, שוועדת זכאות ואפיון קבעה את זכאותו לשירותי חינוך מיוחדים, ייקבע לפי רמת תפקודו של התלמיד ולפי צרכיו.

מי זכאי לסל האישי

- סל אישי יינתן לתלמיד אשר בחרו הוריו כי ילמד בחינוך הרגיל ונמצא זכאי לשירותי חינוך מיוחדים, בוועדת זכאות ואפיון.

אילו תמיכות ניתן לרכוש מסל אישי ?

טיפול	הוראה
הנחיה	סיוע

מי רשאי לתמוך בשעות הסל האישי ?

- תמיכה בשעות הוראה :
- עובד הוראה מהחינוך המיוחד לרבות מנתחי התנהגות.
- התמיכה תינתן ישירות לתלמיד ותתבסס על תכנית הלימודים, בהלימה למטרות והיעדים שנקבעו בתוכנית האישית.

תמיכה בשעות טיפול

- תינתן ע"י עובד הוראה ממקצועות הבריאות והטיפול :
ריפוי בעיסוק, פיזיותרפיה, קלינאית תקשורת וטיפולים
באמצעות אומנויות.
- הטיפולים יינתנו בהתאמה לצרכיו של התלמיד, כחלק
מיישום היעדים בתוכניתו האישית.

תמיכה מסוג סייעת

- תינתן ע"י סייעת המועסקת על ידי הרשות המקומית, המהווה חלק מצוות המוסד החינוכי.

תמיכה בשעות הנחיה

- תמיכה מקצועית והנחיה תינתן ע"י מומחי תחום המתי"א, מתמחה / מרכז טיפולי אשר ידריכו את הצוות החינוכי טיפולי העובד עם התלמיד.

כיצד ינוהל הסל האישי?

- הסל האישי של התלמיד הינו אישי, אך יכול להינתן בתמיכה קבוצתית ע"פ צרכיו ובהתאם להחלטת הצוות הרב מקצועי ובשיתוף ההורים.
 - במידה והתלמיד יקבל תמיכה בקבוצה של תלמידים הזכאים אף הם לשירותי חינוך מיוחדים, ינוצל מהסל האישי רק חלקו היחסי בקבוצה.
- לדוגמא**: שעה בקבוצה של 4 תלמידים הזכאים לתמיכה משעות החינוך המיוחד, שווה ל- 0.25 שעות שבועיות עבור כל תלמיד.

מי אחראי על בניית התוכנית ופילוח התמיכות ?

- הצוות הרב – מקצועי ידון ויקבע את סוגי התמיכות והיקפן במסגרת בניית התוכנית האישית של התלמיד.

- **הצוות הרב מקצועי כולל את:**

מנהל מוסד החינוך הרגיל, ובמוסד שהוא גן- - נציג המתי"א יו"ר

הגנת / המחנך

עובד הוראה מתחום החינוך המיוחד או נציג המתי"א

פסיכולוג/ יועץ

ההורים/התלמיד

מומחה תחום מטעם המתי"א / מרכז טיפול למוגבלויות בשמיעה וחירשות

So

מהן האפשרויות השונות ליישום התמיכות ?

תמיכה בתוך הכיתה	תמיכה שיתופית	תמיכה בקבוצה	תמיכה פרטנית
<p>הוראה/ טיפול בכיתה ע"י מורת שילוב /עובד הוראה ממקצועות הבריאות</p>	<p>חיבור בין שני בעלי תפקידים שונים לצורך תכנון וביצוע תוכנית עבודה משותפת לתלמיד</p>	<p>בהלימה לתכניות האישיות של התלמידים</p>	<p>הוראה/ טיפול פרטני בהתאם לתוכנית שנקבעה</p>
<p>כל שעה מחושבת כשעת הוראה אחת חלקי מספר התלמידים בכיתה אשר בגינם ניתנת התמיכה בתוך הכיתה</p>	<p>כל שעת הוראה שיתופית מחושבת כשעת הוראה אחת חלקי מספר התלמידים שבגינם ניתנת התמיכה השיתופית</p>	<p>כל שעה שהתלמיד מקבל בקבוצה מחולקת למספר התלמידים בקבוצה</p>	<p>כל שעה פרטנית שהתלמיד מקבל, מחושבת כשעה מתקציבו האישי</p>

ועדת השגה מחוזית

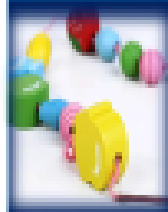
- ועדת השגה מתקיימת בראשותו של מנהל המחוז או נציגו ממשרד החינוך.
- **ועדת ההשגה המחוזית תזומן על פי בקשת ההורים במקרים אלו:**
- התקיימה לכאורה פגיעה פרוצדוראלית בזכויות הילד ו/או בזכויות ההורים
- במקרים שלהורים לא ניתנת הזכות לבחור את סוג המסגרת, ומתקבלת החלטה בניגוד לעמדתם.
- במקרים שלא אושרה זכאות לתלמיד.
- במקרים בהם ההורים מעוניינים להשיג על רמת התפקוד שנקבעה בוועדה.

ועדת השגה מחוזית

ועדת ההשגה מוסמכת לקבל החלטה על פי אחת מהאפשרויות הבאות:

- השגה ושינוי החלטת ועדת זכאות ואפיון, רמת התפקוד שנקבעה בוועדה, אפיון המוגבלות ואפיון המוגבלות לשיבוץ.
- החזרת הדיון לוועדת הזכאות והאפיון לדיון נוסף, עם הנחיות או בלעדיהן.
- דחיית ההשגה ונימוק ההחלטה / השארת החלטה של הוועדה על כנה.

המענים המוצעים בחינוך הרגיל

חדש מרחבי הכלה	חדש שעות הכלה	חדש רכזי השתלבות	חדש תקציב שקלי
תכניות ייעודיות	הדרכה	פיתוח מקצועי	הדרכת מתי"א
תומכי הוראה	שעות הוראה, שעות פרטניות, סל מוסדי	שעות ייעודיות	יועצ/ת, פסיכולוג/ית, מת"ל/ית, מורה/ת שילוב

תודה על ההקשבה ושיתוף הפעולה

מקוות שהתהליכים
ברורים יותר

מחלקת החינוך -
באר יעקב